

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neratificate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Necht,
Ruz. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
palk Nachf., Anton Oppalik,
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erssébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — BROCLAME pe pagina
2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în Jucara.
Abonamente pentru Austro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe nr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se pranză la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ziile colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mare
târgului Inului N° 20. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte

Nr. 230.

Brașov, Sâmbătă 18 (31) Octomvrie.

1908.

„Din mizeriile noastre“.

L

Suntem datorii c'un răspuns „Tri-
bunei“ din Arad, care într'un articol
de fond intitulat: „Din mizeriile no-
stre“ s'a încercat a da o lămurire in-
tr'o cestiune foarte delicată pentru ea
nu mai puțin ca și pentru un core-
spondent al ei dela Cluj.

Cetitorii noștri au ghicit de sigur
că e vorba aici de cazul cu „avizul“
sau „anunțul“ apocrif și falsificat,
despre un pretins „curs de cantori“
la Cluj, care s'a str-curat fără știrea
redacțiunii în coloanele „Gazetei“.
Adecă, drept spunând, cazul în sine
e prea trivial și de nimica, decât ca
să fi meritat a ne ocupa de el mai
de aproape. De mare gravitate sunt
însă cele ce stau în legătură cu acest
caz pentru ilustrarea mizeriilor, de
cari în adevăr suferă societatea no-
astră; mizerii, ce — trebuie s'o spu-
nem verde, — turbură mult și sufle-
tul presei noastre, fiindcă din nen-
ocire ele își află mai mult sau mai
puțin incurajarea, hrana și adăpostul
lor în „picanterile“, îmbibate de pa-
timi și de uri josnice personale, ce
se furizează, prea mult cu știrea și
prea puțin fără de știrea redactorilor,
prin coloanele unora dintre zierele
noastre.

Este o calamitate, o mare cala-
mitate, că în urma aceasta gustul pu-
blicului cetitor s'a stricat la noi atât
de mult, încât astăzi zierele noastre
par interesante mulțimei rău nărvite
a cetitorilor numai atunci, când pu-
blică certele scandaloase, ce se pe-
trec cu prea multă prisosință prin
centralele și ținuturile noastre.

Faptul acesta de tot intristător
il mărturisește, ba mai mult îl con-
stată cu îndrăzneală însăși „Tribuna“,
când, cu privire la certele din Cluj,
zice în amintitul articol (nr. 221 dela
4 (17) Oct. a. c.):

„La Cluj dăinuiește și acum cea mai
mare vrajbă între Români. Drept urmare,
ei sunt împărțiți în două tabere și se răs-
boiesc în două ori trei gazete.“

Așadar răsboire fără sfârșit între
persoanele cutare și cutare cu con-
cursul a două ori trei gazete.

Trebuie să constatăm cu multă
părere de rău, că confrății dela „Tri-
buna“ vor să ne aibă cu orice preț
și pe noi drept „socios malorum“ și
să ne solidarizeze cu obicinuita ei
atitudine în afaceri de certe, numă-
rând și „Gazeta“ noastră între cele
două trei, despre cari afirmă că găz-
duesc corespondențele și articolele in-
vrajbitorilor din Cluj. Ne pare rău și
ne doare, cu atât mai mult cu cât
dânșii susțin în același timp și în
același articol despre sine urmă-
toarele:

„Încât ne privește, suntem în destul
hărțuiti de presa dușmană și dorim din
afluet, ca sentimentul de confraternitate
între soldații aceleiași cauze să fie cât se
poate de leal.“

Lăsăm să judece confrății noștri
însiși, nu cu înclinările inimii lor, ci
cu mintea rece, dacă poate fi leal,

când cu câteva rânduri mai sus „Tri-
buna“ afirmă în articolul ei

»că »Gazeta« dela Brașov, publică cu
predilecție ceea ce vine la socoteală gru-
părei înjghebate la banca »Economul« con-
dusă de protopopul gr. cat.«

și când mai adaugă:

»Confrății noștri dela Brașov au
mers cu condescendența până acolo că
au apărut pe cele două figuri triste din
Cluj, chiar când ele se puseseră în
contradicție cu întreaga obște româ-
nească, insultând pe deputatul Dr. Ale-
xandru Vaida, chiar atunci, când el s'a
expus mai mult în apărarea neamu-
lui. Și de atunci încoace confrății dela
Brașov au susținut cu un zel demn de o
cauză mai bună, la toate ocaziunile, pe
protopopul greco-catolic dela Cluj, care pe
unde a fost numai zăvistii a făcut și care
de când e în Cluj par'că ar fi intrat tă-
tarii“.

Așadar dacă Românii din Cluj
se ceartă și se răsboiesc până la cu-
țițe, dacă au ajuns până a se de-
nunța și a se da în judecată unii pe
alții, dacă fatalitatea a voit ca ei,
cei-ce odinioară emulau a sta în frun-
tea tuturor mișcărilor și acțiunilor
naționale românești, dând cel mai
frumos exemplu de bărbăție și de so-
lidaritate, ne oferă acest dureros spec-
tacol în vremea cea mai grea ce
am străbătut'o vreodată — „Gazeta“
aceasta bătrână și inconștientă „Ga-
zeta“ cu înclinările, predilecțiile și nai-
vitatea ei senilă, poartă vina de că-
petenie, fiindcă publică cu predilecție
ceea ce vine la socoteală grupărei în-
jghebate la banca „Economul“ con-
dusă de protopopul unit din Cluj.

Două lucruri denotă „Tribuna“
în afirmările ei de mai sus. Întâi re-
cunoaște ea însăși prin cuvintele „pu-
blică cu predilecție ceea ce vine la so-
coteală grupărei“... că nu toate ce se
publică în „Gazeta“ vin la socoteală
protopopului din Cluj. Al doilea re-
zultă din cele afirmate de foaia ara-
dană — în contradicție cu ceea ce
însăși conde, — că „Gazeta“ ar fi
mers în părtinirea protopopului a-
mintit așa departe încât s'a făcut
luntre și punte pentru acest om, care
după ea a adus și propagat zăvis-
tiile în Cluj, așa că parcă cu el deo-
dată ar fi intrat Tătarii între paci-
nicii Români din Cluj. Ba mai mult,
confrății noștri în pretinsa lor lea-
litate confraternă, merg până a ne
face un cap de acuzațiune națională,
fiindcă am fi mers cu condescendența
noastră pentru „tătarul“ de protopop
și pentru soțul său în conducerea
băncii „Economul“ până acolo, că am
apărut pe aceste pretinse două „figuri
triste“ din Cluj, „chiar când ele se pu-
seră în contradicție cu întreaga obște
românească insultând pe deputatul
Dr. Alexandru Vaida“.

Mai întâiu de toate respingem
insinuația, că noi am practica siste-
mul confrăților dela Arad de a ne
îndrepta după gustul și plăcerile unora
sau altora dintre abonații sau ade-
renții noștri, publicând numai ceea ce
le-ar veni lor mai bine la socoteală.
Dovadă că n'o facem, sunt colecțiile
„Gazetei“, socotind numai de treizeci
de ani încoace. De acolo se va vedea
lămurit, că noi am venit pe vremuri

adeseori în conflict cu cei mai buni
amici ai noștri, de câte-ori cauza cea
mare ne-a silit, după cea mai bună
convingere și conștiință a noastră să-i
combatem fără cruțare. Dovadă este
că s'au răscolit în contra noastră
dearândul și Sibiiul și Blajul și „Tri-
buna“ cea veche cu vechiul comitet
național și „Tribuna“ cea nouă cu
comitetele ei și noi tot am stat pe
loc și avem conștiința, că nici unii
dintre cei ce ne-au răsboit pe atunci
cu atâta inverșunare, nu ne sunt azi
dușmani de moarte, ci au recunoscut
și recunosc imparțialitatea noastră,
singurul capital moral, cu care am
rămas dacă nu iubiți, cel puțin re-
spectați ca oameni de omenie. Acea-
sta dovadă ne-o dau și confrății dela
„Tribuna“ chiar în articolul, despre
care vorbim, apelând, și cu aceasta
ocaziune penibilă, la sentimentele no-
stre de confraternitate, pentru a face
să se ralieze șirurile rărâte ale ziari-
știlor noștri persecutați.

Așadar „honuy soit qui mal y
pense!“ Să mergem mai departe și
să ne lămurim sincer și cinstit.

Protestăm contra ușurinței —
căci n'am voi să-i zicem rea voință
— autorului articolului din „Tribuna“,
care prin contrazicerile lui bătătoare
la ochi să tradează că una vorbește
și alta simte — de-a ne acuza și con-
damna pe temeiul unor afirmațiuni
false, aducând ca pretext fapte ce nu
s'au petrecut niciodată. În „Gazeta“
nu am luat niciodată apărarea perso-
nală nici a conducătorilor băncii „Eco-
nomul“ și nici a altor fruntași români
fie din Cluj ori din altă parte. Cu atât
mai puțin am putut lua deci apărarea
personală a celor doi conducători dela
„Economul“ față cu persoana d-lui
Dr. Alexandru Vaida, cu cât nu ne
este cunoscut ca acesta să fi fost
vr'odată *inzultat* din parte-le. Rămâne
în sarcina „Tribunei“ de-a documenta
prin ce anume a fost *inzultat*. Până a-
tunci să ne permită a-i zice, că unde
nu a fost *inzultare*, nu poate fi vorba
nici de *inzultători*, nici de-o apărare
a lor.

De acolo că „Tribuna“ a avut și
are predilecția dr-a *inzulta* pe cei doi
bărbați din Cluj nu urmează, că ace-
știa ar fi *inzultați* pe d-l Vaida și dacă
„Tribuna“ se provoacă la contradic-
ția în care s'ar fi pus „cei doi“ cu în-
treaga obște românească, este între-
bare dacă nu s'a pus pe un teren
foarte lunecos și primejdios pentru
ea și pentru tradițiile ei.

Socialiștii și pasivitatea. Cunoscutul
conducător socialist Garami Ernő publică
în n-rul recent al ziarului »Nepszava« un
articol mai lung, în care pledează pentru
pasivitate la alegerile viitoare parlamen-
tare, dacă aceste alegeri se vor face pe
baza votului plural. În schimb propune, ca
partidul să se organizeze astfel, ca să co-
răspundă unei lupte, care va fi purtată în
afară de parlament pe toate terenele. Acea-
stă propunere a sa o va motiva pe larg
la viitoarea adunare a partidului social-
democrat din Ungaria.

Delegațiunea austriacă a votat alaltă-
eri în general și în amănunte budgetul

ministeriului de externe și a început des-
baterea budgetului Bosniei. În decursul
desbaterii creditului pentru Bosnia, dele-
gatul Biankini a declarat, că desbaterea
asupra Bosniei poate fi luată dela ordinea
zilei, deoarece delegațiunea nu mai este
în drept a lua în desbatere budgetul Bos-
niei. Aceasta aparține cercului de compe-
tință a dietei bosniace, care trebuie să
fie reprezentată în delegațiuni. Cestiunea
gravă este: în care delegațiune? Aceasta
o poate rezolvi numai unirea tuturor ță-
rilor croate ale monarhiei pe baza drep-
tului public croat. Anexiunea celor două
provincii, fără unirea lor cu Croația, nu
va fi în folosul Monarhiei. Cea mai ur-
gintă cestiune este acum eliberarea Croa-
ției de sub jugul maghiar. Dacă în Croa-
ția nu se va face ordine, întreaga poli-
tică balcanică a Monarhiei va suferi fiasco.

Manifestațiunile pentru votul universal.

Adunări de protestare în Sălăgiu.

D-l George Pop de Băsești, președin-
tele partidului național, a adresat frunta-
șilor din Sălăgiu următorul apel:

Onorate Domnule și fratele Conduce-
rea alianței naționalităților și a partidelor
opozitionale din țara noastră a hotărât ca
în 1 Nov. a. c. să se țină numeroase adu-
nări de protestare în contra votului plu-
ral și pentru votul universal, votare se-
cretă și votare în comune. Și fiind-că în
falcicul nostru comitat Sălăgiu de odinio-
ară, când eram în primul plan a îndepli-
nirii datorințelor noastre naționale pe te-
renul politic, până astăzi nu s'a ținut încă
nici o adunare de protestare, afiu de da-
torința noastră ca în 1 Nov. a. c. să țin-
nem întruniri de alegători și de popor în
toate 5 cercurile electorale de deputați
dietali a comitatului nostru.

În scopul acesta pe d-ta ca presiden-
tul cercului electoral te invit ca în bună
înțelegere cu frații conducători din cerc
pe ziua de 1 Noemvrie să *conchemăți adu-
nare de protestare*. Din adunare precum
veți decide va fi cu scop a trimite cu su-
punerea cea mai loială adresa de umilită
rugare către Majestatea Sa împăratul și
regele nostru apostolic prin cancelaria de
cabinet implorând scutul prea înalt contra
votului plural și cerând votul obște ne-
falsificat.

Ținerea adunării după lege trebuie
insinuată antistiei comunale în care se va
ține întrunirea cu 24 oare mai înainte.

Băsești, la 25 Oct. 1908.

G. Pop de Băsești.

Adunare în Băsești.

Subscrișii convocăm adunarea popo-
rală a cercului electoral Cehul Sălăgiu în
Băsești pe 1 Noemvrie st. n. c. la 1 oară
după amiazi în localitatea curții domnului
George Pop de Băsești, pe lângă progra-
mul următor:

1. Deschiderea adunării și constitu-
irea. 2. Desbaterea cestiunei votului uni-
versal. 3. Propuneri. 4. Închiderea adunării.

Băsești, la 26 Oct. n. 1908.

George Pop de Băsești, Vasiliu Pop,
Mihai Behățel, Andrei Bălioanu, Ioan Lenghel,
Dr. Mihai Pap, Dr. Alexandru Pap, Dionis-
siu Pap.

Adunare în Ileanda-mare.

Românii din cercul electoral al Ilen-
zi mari se convoacă la adunare poporală
pe ziua de 1 Noemvrie a. c. înainte de a-
miazi la 11 oare în Ileanda mare.

Ordinea de zi: 1. Constituția și de-
schiderea adunării. 2. Desbatere asupra
stării politice referitor la votul universal

3. Propuneri și hotărâri. 4. Inchiderea adunării.

Leanda-mare la 28/X 908.

Dr. Victor Pop
advocat.

Adunare în Boziaș.

Locuitorii români ai comitatului Târnavei mici se convoacă la adunarea populară, ce se va ținea Duminecă în 1 Noiembrie st. n. 1908, în comuna Boziaș (Borzás) la oarele 9 a. m. cu următorul program:

1. Constituirea biroului și deschiderea adunării. 2. Situația politică generală și votul universal. 3. Proiect de rezoluțiune. 4. Inchiderea adunării.

Boziaș, la 28 Octombrie st. n. 1908.

Laurențiu Pascu. Dr. Romul Boilă. Grigoriu Nistor. Ioan Anca. George Săbău. Nicolae Platon. Nicolae Costea. Victor G. Maior. Iuon Muntean. Vasile Pop. Teodor Vassiu. Danil Boilă. Gerasim Popa. Iulius Anca. Pantilie Popa. Simion Anca. Teodor Muntean. Gerasim Avram.

Adunare în Șonfalău.

Locuitorii români ai comitatului Târnavei mici se convoacă la adunarea populară, ce se va ținea Duminecă la 1 Noiembrie st. n. 1908, în comuna Șonfalău (Sövényfalva) la oarele 11½ a. m. cu următorul program:

1. Constituirea biroului și deschiderea adunării. 2. Situația politică generală și votul universal. 3. Proiect de rezoluțiune. 4. Inchiderea adunării.

Șonfalău, la 28 Octombrie st. n. 1908.

Laurențiu Pascu. Dr. Romul Boilă. Nicolae Platon. Ioan Anca. Zachiu Suci. Grigorie Nistor. Naftailă Muntean. Victor G. Maior. Naftailă Popoviciu. Vasile Pop. Dumitru Belia. George Oprea. Ștefan Suci. Danil Boilă. Ioan Medeșan. Iuliu Anca. Alexandru Medeșan. Simion Anca. Petru Suci. Pompeiu Demian.

Adunare în Cetatea de Baltă.

Locuitorii români ai comitatului Târnavei mici se convoacă la adunarea populară, ce se va ținea Duminecă în 1 Noiembrie st. n. 1908, în comuna Cetatea de Baltă (Küküllővár) la oarele 2 p. m. cu următorul program:

1. Constituirea biroului și deschiderea adunării. 2. Situația politică generală și votul universal. 3. Proiect de rezoluțiune. 4. Inchiderea adunării.

Cetatea de Baltă, la 28 Octombrie st. n. 1908.

Nicolae Todoran. Laurențiu Pascu. Miron Dascăl. Dr. Romul Boilă. Vasile Lica. Ioan Anca. Nicolae Tătar. George Danilă. Șofron Todea. Victor G. Maior. Nechită Tătar. Grigorie Nistor. Nicolae Cucuiu. Vasile Pop. Mihailă Cucuiu. Iulius Anca. Vasile Tătar. Simion Anca. Vica Tătar. Danil Boilă. Ioan Oltean. Ioan Părau. Andreiu Cucuiu. Nicolae Părau. Ioan Cucuiu. Petru Stan.

În 1 Nov. se vor mai ține adunări populare în cauza sufragiului universal — precum ni se comunică — în următoarele comune din comitatul Sibiului: Apoldulmic, Rod, Galeș, Ludoș, Cacova, Topârcea și Aciliu.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Mișcarea artistică și culturală în România.

În anul 1907 s'a înființat la București Societatea »Domnița Maria« în scop de a sprijini și răspândi în țară cultivarea artei naționale, de a introduce iarăși vechile deseme românești, îmbrăcăminte, mobile, covoare, case etc. Și în România ca și în alte țări locuite de Români, de un timp încoace s'a observat că poporul își părăsește pitorescul și variatul port național, pe care-l înalță mai ales greșita niuziință de a se îmbrăca cu haine făcute din stoffe mai slabe și deci mai scumpe de fabrici. Datoria fiecărui bun Român trebuie să fie combaterea acestei năzuințe și stătuirea a se întoarce iarăși la vechiul port. De asemenea e de dorit ca să se cultive porturile feliurite din deosebite ținuturi, după cum țărancă artistă le imitează din geniul ei, a da fiecăru Român tot sprijinul în această direcțiune și a combate ideea introducerii unui singur port național.

Societatea »Domnița Maria« — este pusă sub înalta protecțiune a M. S. Regi-

De asemenea se vor ține vre-o 20 adunări în mai multe comune din comitatul Hunedoarei.

În Bănat se vor ține Duminecă în 1 Nov. adunări populare în comunele Sărăzani, Pogănești, Recița-montană, Voivodinți și Bocșa-română. Adunarea populară din Satul-nou a fost oprită.

Adunare populară în Lăpușul-Unguresc.

Lăpușul ung. 28 Oct. n.

Vremuri grele trăim naționalitățile, dar mai grele noi Românii. Până acuma ne-am apărat în contra agresiunilor, acuma atingându-ne cea mai scumpă avere, se recere luptă, luptă desinteresată. Așa luptă se duce pentru votul universal. Însă lupta aceasta nu e numai a noastră, ci a tuturor patrioților buni în contra claselor privilegiate, cari simțindu-și poziția lor sguduită, voiesc a și-o menține și asigura și pe viitor. — Acuma să cunoșteașii buni, dar avem și dezertori, de cari mântuește-ne Doamne. Acești din urmă nu simt atentatul pus în prospect în contra noastră, fiindu-le nervii tâmpiți. Tâmpiți sunt nervii, tâmpită e viața, tâmpiți sunt și dâșșii. Dar de unde atâtea defecte? Duc lipsă de cultura simțămintelor, de cultura intelectuală, — care numai în muncă o poți câștiga, — și trăiesc în mocipla nepăsării. Dela aceștia nu ai nimic ce pofti, n'au ce da societății, nici nu trebuie, ce ar voi, se dee.

Cu atât mai multe calități bune au conducătorii firești ai neamului, cari cu îndoită atențiune grijesc comorile, ce le mai avem. Și la pericolul, ce ne amenință suflă trimbița, care auzându-o bravii luptători, se adună și se sfătuiesc, cum ar putea-o duce la izbândă. Așa au făcut conducătorii din cercul Lăpușului-Unguresc. Au convocat adunare populară pentru votul universal pe 22 Octombrie a. c. st. n. Poporul ascultând glasul conducătorilor a și luat parte într'un număr imosant. Pe la oare 2 p. m. aștepta cu nerăbdare, să audă glasul convocătorilor. Și apar, D-l Dr. Gavril Buzura avocat în Lăpușul-unguresc le spune, pentru ce sunt convocati, propune și adunarea alege cu aclamațiune de prezident pe d-l protopop Vasile Dumă și de secretar pe Aurel Bărbos cand. de adv. Prezidentul ocupându-și locul, adresează o vorbire, în care arată scopul adunării de azi.

Apoi în chestiunea votului universal vorbește bine și cu însuflețire, care se transpune și la ascultători, d-l Dr. G. Buzura, avocat. Le vorbește despre dreptul de vot în prezent, și despre cel plural, pe care voiește guvernul să-l introducă, și despre cel universal, egal, secret, fără restricții și exercitat după comune, care în urma pactului cu Coroana e obligat să-l introducă guvernul actual. Folosește asemănări nimerite, cari îi plac foarte poporului, și le aprobă sgomotos. Arată măsura drepturilor și datorințelor, care trebuie să fie egale, menținând echilibrul. Sfârșește între aplauzele poporului.

La chestiune vorbește încă un țăran, proprietar, Teodor Cocis. — Apoi urmează d. Ioan Oltean preot în Suciul de sus. După o scurtă introducere cetește următoarea moțiune:

»Adunarea populară ținută în Lăpușul-unguresc la 8 (22) Octombrie 1908 protestează, și respinge cu indignare proiectul guvernului despre votul plural și cele-

nei României, care este președintă onorifică a Societății și este sub înalta direcțiune și președintiă a A. S. Principesa Maria a României, care se interesează foarte mult de arta națională, iar vicepreședintă Doamna Elisa I. Brătianu născută principesa Știrbei, de asemenea una din doamnele cari se ocupă cu colecționarea obiectelor naționale și studiul lor. Această societate și-a propus a încuraja cultivarea artei românești a răspândi învățământul desemnului, — care este un mijloc foarte puternic de cultură, — a organiza expoziții, a ține concursuri între artiști, meseriași și școalele profesionale și de meserii, a înființa premii, a alcătui muzee și biblioteci de artă națională, a ține conferințe a publica deosebite scrieri și albume relative la arta națională.

Membrii sunt fondatori, activi (cari plătesc o rată anuală de 10—15 lei) și membrii corespondenți din țară și străinătate — cari pot fi scutiți de taxe. Artiștii pictorii, sculptorii și arhitecții precum și membrii corpului didactic pot fi primiți ca membrii și scutiți de taxe.

În primăvara anului curent, societatea a scris un concurs pentru olarii români din țară (olarii țărani). S'au trimis

alte restricții, pe care-l consideră de o călcare a obligamentului luat asupra sa în pactul încheiat cu Coroana în privința introducerii votului universal, egal, secret, fără orice restricții și exercitarea lui după comune. Decide, că hotărârea aceasta să o comunice Majestății Sale Regelui Apostolic pe cale telegrafică.

Adunarea primește aceasta moțiune ca concluz, în senzul căruia s'a expedit telegramă Majestății Sale. După asta prezidentul mulțumind poporului pentru purtarea deamă, ce au arătat-o cu aceasta ocaziune, închide adunarea.

Adunarea a decurs în cea mai esemplară ordine, și poporul s'a împraștiat cu credința în inimă, că pe lângă așa conducători o va duce la isbânda dorită, sperând și încrezându-se în simțul de dreptate al Monarhului nostru.

Raportor.

Intrunirile naționaliste în România sunt nota zilei. Aceste intruniri ocupându-se cu politica exterioră a României și luând poziție mai ales în chestiunea raporturilor țării cu Austro-Ungaria, vestesc un mare și însemnat revirement în opiniunea cercurilor independente din mijlocul populațiunii române a regatului. Între intrunirile pregătitoare ale marilor adunări sau meetinguri este și aceea ce s'a ținut Sâmbătă în sala »Dacia« din București la inițiativa unui grup de cetățeni de diferite colorii politice.

Intrunirea dela »Dacia« a fost presidată de d-l prof. Dr. Manolescu. Primul vorbitor, Dr. Băilean, arătând că intrunirea are de scop a se constătu pentru un mare meeting ce se va ține pe o săptămână, zise, că în România s'a neglijat mult politica externă, care în Bulgaria, Serbia, Muntenegru este ecoul rezultatelor politice naționale. Accentuiază că »România trebuie să ceară Austro-Ungariei să respecte ce este al ei: să nu mai pună în comisiunea dunăreană nici un mosafir nou. Din atâtea convenții câte le-a avut cu Austro-Ungaria țara a eșit sângerată; avem convenție veterinară, dar o plătim greu... Austro-Ungaria să înțeleagă că durerile fraților de dincolo sunt ale noastre; trebuie să cerem încetarea prigonirilor pe orice cale«.

Dr. E. Sterian: »Mărfurile austro-ungare au mare trecere pe piețele române, iar mărfurile române sunt supuse la carantină, prietinia cu Austria — zice — ne face rău și nu-o mai putem răbda. Cerem să se strim. Nu trebuie să ne plecăm capul la tripla alianță. Au mai vorbit d-nii: Mihalcea apoi Gh. Vasiliu, M. Demetriad advocați și căpitanul Diamandescu care zise între altele: »Austria de 40 de ani și-a dat osteneala a face rău Românilor, în Bucovina a protejat pe Ruteni contra Românilor... »Lăsând tertipurile diplomatice trebuie să ne întărim prin noi înșine, să facem sacrificii și să ne înarmăm până în dinți căci numai astfel vom putea stăpâni în Dobrogea. A vorbit și Dr. Lascu, pe care unul din vorbitori l'a adus ca exemplu cum se persecută azi cei ce fac servicii neamului lor. Dr. Lascu răspunde că va intra în temniță cu mult curagiu, căci ori-cine trebuie să-și ia pedeapsa; apoi spune, că încă și azi poporul unguresc crede că poporul românesc nu va lua nici odată partea Românilor austro-ungari; sperează că manifestația de Duminecă va lămurii situația. Au mai vorbit adv. Davidescu, d. Cristu Negocscu care zise: »azi e vorba de existența neamului

și trebuie să o apărăm căci altfel pierim«. În fine d-l T. Polcrat. Toți vorbitorii au cerut ca România să aibă o atitudine energică și deamă în politica exterioră și să reclame pentru ea compensațiunile ce i-se cuvin în împrejurările de față. În fine Dr. Manolescu închide intrunirea a-nunțând ținerea unui mare meeting peste 8 zile.

Tot în seara de Sâmbătă comitetul Ligei a ținut o intrunire pregătitoare pentru meetingul de Marța trecută, despre care am relatat deja.

Adunarea generală a comit. Alba-inferioară.

În zilele de 21 și 22 l. c. s'a ținut, precum am anunțat, adunarea de toamnă a comitatului Alba-inferioară, la care au luat parte și vre-o 20 membrii români, deși obiectele importante dela ordinea zilei ar fi pretins prezența tuturor membrilor români. Dintre membrii români remarcăm pe d-l dep. Dr. I. Maniu, canonicii Dr. A. Bunea, G. Pop, Dr. I. Marcu, St. Pop, profesorii I. F. Negruț, G. Precup etc. Membrii din cercul Zlagnei și Bărăbanțului, fiind excepționați, n'au fost invitați.

Înainte de a intra în ordinea zilei d-l deputat dietal Dr. Iuliu Maniu, între continue strigăte din partea ungarilor, interpelează în românește, în cauza membrilor din cercul Zlagna și Bărăbanț, cari au fost excepționați, și totodată protestează și în contra modalității, cum să fac și să expediază convocatoarele, cari abia cu 1—2 zile înainte de congregațiune, sosesc la mâna membrilor. Dar pe cât de energie și lămurit să spunea argumentele d-lui Dr. Maniu, scrie »Unirea«, pe atât de fără rost și nemulțumitor veniră răspunsurile comitetului suprem și a celui de al doilea. În cauza convocatoarelor întârziate se pune vina pe poște.

La preliminarul de spese pe anul 1909 a luat cuvântul, tot în românește, d-l canonic Dr. Augustin Bunea, care cu puternica sa oratorie a constatat o serie de lucruri dureroase ce se petrec în acest comitat, și cari nu l'au îngăduit să voteze preliminarul de budget.

Din energicul discurs al d-lui canonic reproducem declarația bărbătească, cu care a încheiat espunerile sale:

»Poporul românesc din com. Albei-inferioare nu este fericit, pentru că nu poate fi fericit un popor, care trebuie să-și teamă de organele administrative, de dirigătorii săi proprii, bunurile sale cele mai înalte, credința sa, limba sa, instituțiunile sale religioase și culturale și chiar existența sa. Dar poporul românesc din comitatul acesta nu este un popor nenorocit, căci numai acel popor este aievea nenorocit, care el însuși se desprețuește pe sine, se urgisește și se lapadă pe sine. Poporul românesc din contră se prețuește pe sine, este mândru de flința sa românească, deși se află într'o situațiune tragică, căci pe când fiii săi sunt duși să moară în codrii și între stâncile Bosniei și Herțegovinei între sunetele cântecelor naționale și mai ales ale lui »Deșteaptă-te Române«, pe atunci acasă în acest comitat până și femeile române sunt târate înaintea tribunalului pentru cântecele lor naționale.«

În tot cursul desbaterilor mai vărtos le-a dat de lucru d-l deputat Maniu, care și-a ridicat cuvântul său la toate chestiunile care au privit interesele Românilor

din partea olarilor fel de fel de vase lucrute cu izvoade vechi și cu forme românești așa cum se obicinuește în partea locului unde se află. N'au fost admise vase artistice, nici după modele sau cu deseme străine. Rezultatul acestui concurs a reușit peste așteptare. S'au trimis ulcioare, strachine, farfurii, blide, sfegnice și multe alte feliuri, de cătră 163 de olari. Cele mai multe vase erau foarte frumos lucrute cu deseme vechi foarte interesante. S'au și premiat mulți dintre cei ce au concurat.

Vasele premiate precum și o mulțime altele nepremiate și cumpărate s'au așezat în »Muzeeul de artă națională și etnografică« (al statului) din București, unde se pot admira de orice vizitator.

Observ că culorile, la cele mai multe vase, sunt foarte armonice, nu sunt strigătoare, și combinațiunea fondului cu a felurilor deseme foarte potrivite și cu mult gust aranjate.

Totodată s'a scris un alt concurs general pentru covoare (scoarțe sau pocruțe), care trebuie trimise până cel mai târziu la 26 Octombrie v. 1908 (ziua de Sf. Dumitru). Românele din oricare țară pot concura.

Este în adevăr de plăns halul, în care

au ajuns țesăturile românești și îndeosebi scoarțele (covoarele) velințele și lăcerila. Și-au pierdut originalitatea, farmecul și trănicia de odinioară. În locul țoalelor vechi se produc azi, fie de țărance, fie de clasa inteligenței noastre, niște țesături ușoare și mai ales tare urâte. Lăna curată, toarsă altădată în casă, se amestecă acuma cu bumbac.

În locul vâpșelor strămoșești făcute de țărance din buruieni, rădăcini sau coajă de copaci se întrebuințează astăzi vâpșele de anilină, cari nu sunt de loc trănice. Dar nici nu mai sunt așa de durabile pocruțele, căci țesătura nu e bine bătută la rășboi. Iar ceea ce este mai trist e că țărancele au introdus modele nemțești sau dela alte neamuri, diferite flori, în culori strigătoare, lipsite de armonia nuanțelor și absolut neromânești. Este foarte trist să părăsim minunatele deseme și figuri vechi românești, care sunt admirate de toată lumea pricepătoare, românească sau străină, pentru niște ciudățeni străine.

Societatea »Domnița Maria« pentru ca să dea o nouă viață, românească, acestei admirabile industrie casnice, a decia la propunerea A. S. R. Principesa Maria să scrie concursul pentru covoare.

Au mai vorbit d-l Ioan F. Negruțiu, profesor preparandial în Blaj, în contra comisiunii permanente și a propus, ca școala de viță de vie dela Ighiu, susținută de comitat, să nu se predea inspectoratului colonizărilor dela Cluj, ci să se susțină și pe departe, ca astfel locuitorii comitatului să se poată ajuta și îndemna la cultivarea viei cu mai mare folos și izbândă. Profesorul Gavrilă Precup, considerând, că în banii publici ai comitatului nostru sunt și capitale românești, a propus, ca acești bani să se plaseze spre fructificare și la băncile românești de pe teritoriul comitatului, cari înfloresc și dau deplină garanță. O singură propunere românească s'a primit, aceea a d-lui canonic Dr. Izidor Marcu, cu privire la închiderea crășmelor în sărbători și Dumineci.

STIRILE ZILEI.

— 17 Octomvrie v.

Miscarea teatrală la noi. Cu o viuă plăcere înregistrăm știrea, că comitetul filial brașovean al societății p. fond de teatru român va da acum, Duminecă o reprezentație teatrală în *Cohalm* iar Duminecă următoare o reprezentație aici în *Brașov*. Indată după înființarea comitetului filialei membrii săi s'au pus pe muncă și au studiat sub conducerea abilă a d-lui A. P. Bănuțiu în timp relativ scurt trei comedii bine alese. La reprezentația, care se va da acum Duminecă în 1 Nov. n. în *Cohalm*, se vor juca următoarele piese:

1. *Băi de mare*, comedie într'un act de A. din Dorna. Distribuția rolurilor: Nastasache Pricipescu, moșier, D-l Vasile Neguț, Sevasta, soția lui, D-na Maria Popescu, Aneta, tata lor, Dș. Virginia Branice, Vântureanu, tinăr proprietar, D-l Aurel P. Bănuțiu, Marița, servitoare, Dș. Lucia Bogdan.

2. *Curiozitate muerească*, comedie într'un act localizată de D-na Maria Popescu n. Bogdan. Distribuția rolurilor: Manolache, D-l Aurel P. Bănuțiu, Soția, nevasta lui, D-na Maria Popescu, Penescu, tatețier, D-l Vasile Neguț, Lucia, tata Soției, Dș. Ecaterina Pitiș, Anica, cameriera, Dș. Lucia Bogdan, Secretarul, D-l Dr. Alexandru Bogdan.

Prețul de intrare: Locul I 2' Cor., loc. II 1.50 cor., loc. III 1 cor., stal 60 fil. După reprezentație dans! Tariful lui Russu din Făgăraș. Suprasolvirile se civitează publice.

Măcelul dela Fakert. Ancheta măcelului dela Fakert s'a terminat. S'a constatat ceace era de prevăzut că jandarmii au avut drept de a uza de arme, de oarece au fost amenințați de mulțime. Au fost arestați doi germani, amândoi vânzătorii de turte dulci, și au fost puși sub acuză pentru ațărarea poporului în contra jandarmilor.

Pungași îndrăzneți. O pungășie, cum rar îi poți găsi părechia, s'a săvârșit alături în localul filialei băncii comerciale din Pesta noua. Pe la oarele 12 din zi s'a oprit în fața amintitei bănci o trăsură din care se dădura jos doi bărbați eleganți. După ce plătiră birjarului, intrară în localul casei băncii, fiecare în mâni cu câte un revolver și pumnal. Cei patru funcționari, ce se aflau în acel moment în localul casei, rămăseră incremențiți văzând îndreptate spre ei armele ucigătoare. »Cine se mișcă din loc, e mort!« strigară bandi-

Spre acest scop s'a publicat în ziarele din România, rugând pe femeile, cari se indeletnicesc cu țesutul, să facă câte o scoarță, covor, pocrut, cum vor crede ele mai frumoase, dar numai cu izvoade cât se poate de vechi. Nu se vor primi țesături cu modele noi de animale și flori, luate după covoare străine.

Asemenea se cere ca vâpselile lănei să fie făcute în casă și să nu se întrebuinteze pentru vâpsirea lănei vâpseli din prăvălii. Covoarele ce se vor trimite pentru premiare se cere să nu fie mai mari de 3 metri lungime și 1.50 m. lățime; mai mici însă pot să fie. Premiile pentru cele în adevăr frumoase vor fi de câte 200 și 100 lei, pe lângă aceasta se va da și câte un certificat iscălit de însuși A. S. R. Domnița Maria.

Covoarele nepremiate se vor vinde cu prețul arătat de proprietar în folosul proprietarului, ear cele nevândute se vor înapoia.

Societatea sperează astfel că concursul acesta va da un rezultat tot așa de frumos ca și al olarilor. Atragem deci atențiunea sătencelor asupra acestui interesant concurs.

(Va urma.)

ții și deoarece nici unul dintre cei patru funcționari n'avea chef să moară în acel moment, stătura smirnă. În acest timp cei doi pungăși scotociră cassa și scoaseră o suma de 40,000 cor. După aceasta părăsiră sala, tot cu revolverele îndreptate spre funcționari. Văzându-se în fine afară, înceuară degrabă ușile localului, tăiară firele telefonice, apoi o luară la sănătoasa. Funcționarii revenindu-și în fire, s'au repezit mai întâiu la telefon, observând însă că nu funcționează și văzându-se încuiați, au dat alarmă. După multă gălăgie a venit în fine un servitor care a descuiat ușile. S'a făcut îndată arătare la poliție, care a început cele mai întinse cercetări, avizând telegrafic toate stațiunile căilor ferate și toate comunele din jurul Pestei despre îndrăznețul furt.

O telegramă mai nouă anunță, că bandiții au fost arestați în apropiere de Rakospalota, unde au ascuns banii. Ei se numesc Iosif Piaszkowsky și Iuliu Antosievics, ambii lucrători de fabrică. Fiind confrunțați cu funcționarii filialei băncii comerciale, aceștia au recunoscut în ei pe cei doi bandiți. Cercetările decurg.

Cununie. Domnul Nicolae Mărinel și Paraschiva Muntean, originari din Brașov, își vor serba cununia lor religioasă, Duminecă în 19 Octomvrie st. n. (1. Nov. st. n.) a. c., în biserica Sfântului Nicolae din Prund, la oarele 12 din zi.

Redeschiderea școlii române din Belcamen. În urma dispariției bandelor de antații, o delegațiune a Românilor din Belcamen s'a prezentat la Bitolia d-lui N. Tacit și a cerut ca să le trimeată un institutor ca să redeschidă școala. De asemenea o altă delegațiune a intervenit tot în acest sens pe lângă d-nii dr. Leonte și Lazăr Duma. Li s'a promis că cererea va fi în curând satisfăcută.

Repariția bandelor grecești. Din Epir se comunică, că în împrejurimile Turiei și-a făcut apariția o numeroasă bandă de antații. Scopul acestei bande este de a teroriza pe români cu ocaziunea alegerilor.

De ale Țării Oltului.

— Urmare —

Și cu toate cele arătate mai adinea-ori, afluența către carierele liberale este enormă și clasa zisă a inteligenței sporește din an în an. Într'o singură comună unde până bine de curând erau 2 învățători streini de comună, acum sunt 8 învățători și 5 preoți din loc — dar în aceeași comună sunt 2 neguțatori jidani, 3 meseriași unguri față de un singur meseriaș român. Țara Oltului, după ce a dat vr'o 20 profesori secundari României, a început acum să furnizeze învățători fraților din Dobâca și Solnocul din lăuntru și în vicariatul întreg al Făgărașului, deși se întinde peste 2 comitate, de vre-o 3—4 ani nu se mai ivesc vacanțe la posturile de învățători. Apoi învățătorii noștri, dar și preoții cari sunt cei mai mulți inițiatorii și agenții băncilor unii și la câte 2—3, îndeamnă pe popor ca să ia bani cu camătă și să împrumute la banca cutare și cutare și prin aceea devin și ei cămătarii de frunte. Spiritul acela apostolic de zel și abnegațiune în favorul altuia dispore cu totul din sufletul lui — și eșind la iveală mai mult acela al cămătarului și agentului plătit de bănci — spiritul de samsar plătit îi ia locul.

Și apoi care va fi situațiunea internă de prin comune, unde sunt înființate școale așa zise de stat și între cei dela școalele confesionale? Cei mai mulți negăsind aplicațiune în școala românească din comună, vor trece de silă ori ademeniți de lefi mai bune la școalele statului, ce țințesc la maghiarisarea comunei și locuitorilor. D'aci se va naște în fiecare comună o vrajbă între frații ne mai pomeniți. Cei dela școalele statului fiind și ei colaboratori din familii fruntașe ale satului nu se vor lăsa izolați și dați la o parte cu una cu două; caută să-și facă și ei partidă între săteni și să-și câștige aderenți pentru ideile lor, pentru a arăta progrese mai marilor lor, și ajutați și de organele administrative, de sigur că vor reuși a desbina comuna în două partide, cari se combat pe capete și rezultatul va fi demoralizarea poporului nostru. Și ce folos va trage poporul nostru din aceea, că cei numiți la școalele statului după un an doi de neprogres în satul lor (?) vor fi permutați undeva pe pusele Ungariei ori între slovacime, ca să-i peardă pentru todeauna pe ei și familiile lor pentru românie, creând ienicerismul mai crunt decât cel turcesc? Evident că și refugiuul către cariera de învățător și de preot mai cu seamă pentru cei fără de studii sistematice ar trebui limitată la un *numerus*

clausus, și abandonată tendința de a înființa filiale și *cooperatori* în comune, unde s'a maritat o fată sau un flăcău neunită sau unită, fie și fără aspirațiunea ajutorului de stat.

Pentru aceasta va să zică să renunțăm la calea culturii și progresului? Nici decum, ci *tinerimea trebuie îndreptată către alte ramure și ocupațiuni, poate mai productive și tot așa de onorifice ca și dascălia și preoția* — către comerț și industrie, dela care să tragă folos nemijlocit și poporul muncitor și să câștige bani buni la sine în comună vara și iarna. Durer, vedem că și absolvenții școlilor secundare de comerț, umbli cu anii după câte un post de *vicenotar comunal*, în loc de a face acei ani de practică la o casă mare de comerț, ori la vr'o bancă ori întreprindere industrială. Voi cita câteva casuri:

Țara Oltului are vr-o 20 advocați și vr-o 30 de candidați de advocați români, are 17 bănci proprii și alte vr-o 3 apropiate (tot românești), are păduri de dat în tăiere de vr'o 108 mii jughere — și materii prime de zeci și sute de milioane, însă n'are nici o singură întreprindere românească fie industrială ori comercială. Dar vezi și auzi discutându-se la întrunirea cutare și cutare de preoți și învățătorii noștri planul de a mai înființa încă o bancă în satul cutare și cutare, căci nu sunt destule belele pe capetele oamenilor. Se deschide linia ferată, crâmpelul dela Făgăraș înainte spre Brașov, și ai noștri lipsesc pretutindenea ca și când acea arteră de comunicațiune nu i-ar privi pe ei direct în prima linie, luându-le posibilitatea de a pune în valoare pădurile lor încă neatinse de săcure, și deosebitele materii prime. Bine, că cel puțin »dipolatul« nostru »naționalist« își deschide gura de a aduce câte un Ungur scăpătat sau deranșiat financiarmente dela Budapesta între noi, ca să le arate și impuște vântul nostru *pe gratis* iar nu caută să aducă pe vre-un lord englez bogat ori vr'o companie engleză, căreia să-i ofere pe bani grei cel mai bogat teren de vânatoare și de excursiuni alpine din Europa cu capre negre, cerbi, căprioare, râși, urși, lupi, mistreți, păstrăvi, păstrugi și alte animale nobile, cari să lase bani grei în comună și la locuitorii și să atragă convoiul turiștilor internaționali spre satele noastre, unde aproape toți se pot înțelege ușor cu poporul de rând și fără de talmaci.

Dar aceasta este prea departe de noi și peste orizontul Oltenilor noștri. Mai aproape sunt carierele de piatră, de var și de marmoră.

(Va urma.)

Intâmpinare.

Onorată Redacțiune! Ca amică al adevărului sunteți rugată să dați loc în coloanele ziarului D-Voastră următoarei declarațiuni:

Subscriși declarăm, că scriitorul pseudonim Munteanu de pe Câmpia, a corespondenței din n-ru 222—1908 a ziarului »Gazeta Transilvaniei«, sub titlu »Sinodul de toamnă din Ludoš și de Mureș«, mistică și scrie neadevăr când la aruncarea insultelor și invectivelor asupra foaiei »Unirea« din Blaj afirmă ar fi primit încredințarea preoției districtuale.

Desaprobăm abuzul făcut de numele întregii preoții districtuale, cu atât mai vârtos, că ca adicți a principiilor profesate de foaia »Unirea« nici nu vrem, nici permitem cuiva să o atace pe nedrept, precând ea binemeritează mulțămite pentru jertfe aduse întru apărarea bisericeii și națiunii noastre.

Ținem a reduce la adevărată valoare necuvintele debitate ca să prevenim o dreaptă isbucnire de indignare a clerului bisericeii noastre pentru caprinsul vătămător a acelei corespondențe față de »Unirea« în următoarele:

Fapt e că din partea presidului sinodal după ce concul publicat s'a adus, s'a manifestat părerea, că acel concul s'a dea publicității prin vre-un membru al sinodului, pe motivul că după ce anul curent este ultimul din ciclul de 10 ani, pe cât timp s'a stabilit taxa solvindă de preoți la fondul preoților deficienți și că după ce în vederea regulării venitelor preoțești congruale unii preoți și-au arătat pe calea publicității opiniunea lor individuală referitoare la fondul din destiune, să se cunoască și opiniunea preoției tractului Ludoš și să se dea ocaziune și preoției din celelalte districte protopopești a se pronunța în obiectul acesta, și aceasta cu scopul ca de cumva nu s'ar putea ține un sinod arhiepiscopial, în care să se stabilească și cvota amintită, Veneratul Consistoriu cunoscând opiniunea majorității cleru-

lui arhiepiscopial. pe această basă să o poată stabili pentru întreaga arhiepiscopie.

Incredințare nelimitată și în alt sens nimănu nu i-s'a dat. — Cu cuvenită stimă.

M. Ludoš, la 27 Oct. n. 1908.

George Florian notar districtual, parochul Săngerului; Ioan Boariu parochul gr. cat. a M. Lechinței; Romul S. Orbeanu preotul gr. cat. a Iclanzelului; Basiliu Angelu par. gr. cat. a M. Datesului.

Am dat loc întâmpinării de mai sus pentru a arăta că nu este și n'a putut fi intențiunea noastră de a sprinjinii pasiunile unor malcotenți contra vreunui confrate, de ar avea chiar păreri mai divergente de ale noastre decât ale »Unirei«. Domnii semnați în întâmpinare, prea preocupați de a se afirma ca »adicti ai principiilor profesate« de foaia »Unirea«, trec cu vederea că ceace desmint este numai o inchipuire a d-lor.

Corespondentul nostru Munteanu de pe Câmpie a desaprobat cei drept personal atitudinea »Unirei« care vorbește de pe un pedestal atât de înalt și privește cu atâta trufie la dânsul, dar nici c'un cuvânt n'a afirmat, că critica aceasta ar face-o în numele preoției districtuale. El zise: »Eu ca incredințatul (nu din incredințarea) preoției districtuale (de a face raportul într'o foaie românească) mă am decis să nu public raportul în »Unirea«, ci în »Gazeta«. Dânsul ia dar tot lucrul și toată critica asuprași, dând expresiune numai păreri sale personale, ce și-o va fi cășgat în convorbire cu unii și alții, că nici preoției districtuale nu este tocmai încântată de aceea cum l'a sictirit »Unirea«.

Iar noi adagem că cu toate întâmpinările și declarațiile adicțiilor principiilor profesate de »Unirea«, aceasta nu se va putea impune printr'o atitudine ca aceea observată față de corespondentul nostru!

ULTIME ȘTIRI.

Petersburg, 30 Oct. Astăzi va fi primit în audiență de Țarul Rusiei principele moștenitor al Serbiei, George. La locurile competente se crede, că Rusia nu va consimți la compensațiuni teritoriale pentru Serbia. Din contră se va atrage atențiunea Serbiei, să nu se lase răpita la fapte neprecugetate.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branice. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branice.

Slăbiciuni

fie ele corporeale sau ivite după vre-o boală dispar. Sănătatea și puterea revine și este asigurată prin Emulsiunea Scott.

Emulsiunea Scott

este un mijloc ideal, pentru cei cu cerul gurii și stomac sensibil, cari nu pot suporta untura de pește. Are și calitatea, că este de trei ori mai nutritivă, ca untura de pește obișnuită. (8)

Văritabilă numai cu marea — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 558 și 1003—1908.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru următoarele stipendii:

1) *Un stipendiu de Kor. 120—din fundațiunea Gallianu de Kecse's,* pentru un elev de naționalitate română, care urmează la vre-una din școlile medii din Transilvania. Se vor preferi, în înțelesul literelor fundațiionale descendenții familiilor Popu și Antonu.

2) *Un stipendiu de Kor. 200—din fundațiunea Georgiu Boeriu din Vad,* pentru un elev de naționalitate română, înrudit cu fondatorul, care urmează la vre-una din școlile medii din patrie; iar încât nu s'ar găsi pen-tenți se vor da 2 ajutoare de câte Kor. 100.— la 2 tineri cari învață vre-o meserie și sunt înrudiți cu fundatorul.

Cererile pentru aceste stipendii se pot înainta Comitetului central al Asociațiunii (Sibiu, Str. Morii Nr 6) până la 1 Decembrie st. n. a. c., însoțite de următoarele acte:

- a) Certificat de botez;
- b) Certificat pe an școl. 1907/8;
- c) Certificat de paupertate; eventual
- d) Actele cari să dovedească înrudirea cu fondatorul.

Cererile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerație.

Sibiu, din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în 16 Octombrie 1908.

Prezident:

Iosif Sterca Șuluțu.

Vite nobilitate
Liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinarie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar: **Fr. CASPARI,**
Mediș Nr. 24 (A-deal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Proprietarii de vii, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus. [351,7—34]

Garanție îndelungată!
Condiții favorabile de plată!

FABRICA DE MOTOARE A. G. DRESDNER
una din cele mai vechi și mai mari FABRICI de MOTORE

Liferează
MOTORE și LOCOMOBILE

care funcționează perfect, durabil, prețis și sigur, puse în mișcare cu Gaz (Saugas), Benzin, Ulei brut Acetylen.

Representant General și Deposit:
Gellért Ignác és T-sa,
Budapest. Teréz-Körut 41.
Telephon Nr. 12—91.
(175,13—20.)

COLOSAL este norocul la KISS!

Cu stăruință, activitate, invenții, economie, aduni bani în timp îndelungat, dar a te îmbogăți curând, pe neașteptate, este posibil numai cu noroc la câștiguri mari. De aceea cumpără cei mai mulți oameni losuri, căci cu acestea **au speranță** a se îmbogăți iute.

Cu deosebire sunt losurile loteriei de clase r. u. căutate, căci din 125,000 mii de losuri care se pun în vânzare 62,500 losuri câștigă, prin urmare tot al **doilea los câștigă** necondiționat. **Șansele de câștig sunt unice în felul lor**, nu există plan de loterie mai solid și favorabil.

Atât emisiunea cât și tragerea losurilor urmează sub controla stăpânirii r. u. și din cauza aceasta publicul **are toată încredința** în losurile de clasă.

Norocul este necalculabil. Dela întâmplare atârână norocul multor oameni. În viața ori cui sunt momente, în care se poate noroci, de aceea să-și cerce norocul cu număr care s'afă lângă **numele** propriu sau la numele unei persoane iubite, care posibil la tragerea viitoare va eși cu câștig mai mare.

Lista
câștigurilor celor mai mari din 62.500 losuri ale loteriei XXIII de clasă reg. ung. ce se vor trage în 6 luni din totalul de losuri 125 000 sunt:

Câștigul cel mai mare este 1,000.000 Cor. (UN MILION COROANE.)

	Coroane
1 Premiu	600000
1 Câștig	400000
1 "	200000
2 "	100000
2 "	90000
2 "	80000
2 "	70000
2 "	60000
1 "	50000
3 "	40000
3 "	30000
6 "	25000
9 "	20000
13 "	15000
44 "	10000
61 "	5000
22 "	3000
475 "	2000
961 "	1000
1635 "	500
165 "	300
39675 "	200
5325 "	170
5325 "	130
8765 "	100, 80, 40
62500	câștiguri și premii Coroane.

Cercați-vă norocul la noi, pentru că MARE e norocul lui KISS! Karl Kiss & Co.

Bancă, societate pe acții. Colectorii principali a loteriei de clase priv. r. u.
Birou central: **IV. Kossuth Lajos-utca 13.**
FILIALE: Rakoczi ut 55. FILIALE: Erzsébet-körut 22.

CUM TE CHIAMĂ?

Numerii aceștia se capătă numai la noi!

Adela 60142	Costi 68015	Ferdin. 48152	Izidor 5382	Manuil 3478	Roland 82122
A.olf 96085	Clemen22222	Francisc94244	Ilac 67672	Mercel 8186	Rozalia 91902
Adorian4479	Clarisa 9779	Floare 8393	Jacob 4957	Margita 600	Rozica 8544
Adrian11054	Cezar 3365	Florian 68007	Jacsa 10496	Maria 105994	Rudolf 57734
Agnez 83377	Cecila 119440	Florita 90760	Jancu 29153	Mariora 51234	Solomo 13692
August 22195	Carola 2139	Fodor 102251	Jenea 37794	Marcu 13625	Sofia 107473
Arcadiu 8159	Camila 9413	Francis 2329	Justina 48143	Mariuta 8228	Samuel 34079
Alexiu 57514	Barbora67617	Frida 29441	Jcna 53387	Martin 21375	Sndru 2793
Alois 73350	Brenza 4977	Fridric 51228	Jonita 64234	Matei 91094	Sarolta 48151
Albert 9707	Danila 93342	Filip 13645	Josif 92583	Malvin100968	Sabinin94244
Aifens102204	David 21374	Gabor 5204	Judita 75008	Matilda 8532	Smion 8398
Aifred 33815	Dumitu 67336	Gabriel 74126	Julia 20184	Macave 12707	Stefana68007
Alice 7933	Demian20046	Gaspär 90601	Juliana 91095	Meinda90759	Stensta 9769
Amalia 9804	Dăran 106184	Ge dien106157	Ksman106000	Mihut 108045	Sirena 102251
Ambro-54793	Desidei 21352	Gta 32076	Kamil 39570	Mti 8299	Sidonia 2329
Andor 94933	Domnic67326	Grigori 54404	Ksrolina 8223	Mhal 13028	Sandea 29441
Andrei10648	Dora 53395	Geza 23147	Karol 22154	Micla 2166	Tamș 51228
Ana 39499	Dorotia 92576	Gida 94983	K-zmer 93327	Mic 94984	Toma 13645
Antoniu21052	Dimitru 8545	Gizela 8205	Katali 102539	Mlan 11916	Teoft 5204
Antonia90847	Dinu 58579	Ganea 108024	Klemenf 1178	Maurici 50562	Teodor 74126
Aurora 13682	Eberard 91314	Gustav 95330	Klara 29463	Nta 95339	Terezia 90801
Armin 78258	Edta 106164	Gerasim58136	Klotild 95025	N-dor 108054	Terca 106157
Arnold 91937	Emund 51230	Guido 20181	Konrad 8379	Natai 110194	Tamer 5268
Aron 4417	Eduard 2222	George 51221	Korneli 13643	Nerva 8313	Tiberiu 4404
Arpad 119449	Eena 90757	Gavril 119427	Kornel 20554	Neli 53395	T-tos 23147
Artur 22289	Elemer 8354	Genadie39594	Kristof 90825	Nestor 92576	Trtan 94933
Abla 73367	Elenora 60094	Gerguta 27186	Kristin107497	Neti 8545	Troban 8205
Agusta 94210	Eiade 4556	Hedv g 12710	Ludovic 45594	N na 5859	Todor 10804
Aurel 92491	Ela 102232	Helena 91089	Ladislau 8194	Olga 91314	Ulric 95330
Aurelia 2358	Evara 50565	Henric 32069	Lazar 67617	Oliver 10664	Urban 58136
Bălaș 13668	Ebza 39579	Herman45555	Lenard 21637	O-ban 5123	Valentir 20181
Balint116196	Emanil 9492	Herman 78322	Lenca 93388	Ofela 22222	Valeria 51221
Bandi 64617	Eol 20176	Horia 22443	Leo 10815	Otia 90758	Vence 119427
Bărnbas 616	Ema 13034	Horaț 3369	Laura 8283	Oro 834	Vender 39594
Beatrix 94923	Ema 67667	Ibida 105879	Leontin 19119	Onoriu 6094	Verona 27156
Bela 51200	Ecatern 33515	Ida 93674	Leonora48131	Paul 45568	Veronici12710
Benga 34291	Erna 2946	Ignatie 96778	Lidia 94241	Paula 102232	Victor 91089
Bena. 94227	Ernesti 96831	Ican 67667	Lina 2257	Petru 50565	Victoria32069
Berna: 21075	Ernan 119440	Iue 8139	Livia 5213	Plutna 39579	Vilma 45758
Berta 118041	Evin 51250	Ilma 22142	Lorant 78243	Petrian 94920	Vihelm 78222
Bertan 20050	Elisavet 23722	Ileana 13263	Leopold90826	Panteli 20176	Vince 22445
Bertold 4204	Etel 91902	Irimie 73548	Laurentz319	Rachel 1334	Walter 3360
Blanca 13028	Egenia 8544	Irina 32072	Lucia 92456	Rafael 67667	Wlad 10596
Bodora173348	Eva 57734	Irma 94209	Ludia 118100	Regina 3365	Zoltan 93674
Bolțijer 8351	Fabian 13792	Ioan 50731	Lucsci 21364	Renea 29464	Zeno 46789
Besbal 95025	Fani 107473	Iorgovar 232	Ludvig 7484	Rez 96331	Zosim 67657
Cristian3579	F-lia 34079	Ivor 68015	Luiza 66924	Ricard 119440	Zra 8156
Cornel57527	Félix 27883	Izabela 73120	Magda 90795	Robert 51250	Zma 22442

Ne rugăm a comanda de cu vreme ca numerii ce i voiți să nu fie vândoți.

Prețurile

losurilor clasei I.:
a 8-a parte C. 150
a 4-a parte „ 3—
o jumătate „ 6—
intreg „ 12—

Tragerea:

in 19 și 21 Noemvrie.

Tăiați acest cupon și trimiteți-l nouă:

ȚEDULA DE COMANDĂ.

Cassa de bancă KARL KISS & Co., A. Ges.
Budapesta IV. Kossuth Lajos-u. 13.

Ne rugăm a ne trimite _____ los clasă I a XXIII loterie, și a planului oficios.

Prețul de K _____ } trimit în marci poștale.
} sau mandat poștal.
} luați-l cu rambursă.

Adresa exactă: Numele _____
Locuința, Str. și Nr. casei _____
Posta ult mă (com.t.) _____